

LITERATURA

“A l'Ebre hi ha hagut, i hi ha, molt de talent, i sembla que no ens ho acabem de creure”

ENTREVISTA A

Xabier Coluig escriptor

Tortosa Redacció

L'escriptor tortosí Xabier Coluig acaba de presentar el seu llibre *Tortosa, 2021: Capital de la Cultura Catalana. 21 personalitats ebrenques de l'art i la cultura que ens han portat fins aquí*, i el documental que l'acompanya, *9 dies per tornar a casa*. A través de les pàgines, redescobrim l'obra, la vida, les passions, les anècdotes de figures amb molt de renom, com Gerard Vergés, Zoraida Burgos, Felip Pedrell o Cristòfol Despuig, però també rescatem de l'oblit personalitats com Agustí Querol, Carlota de Mena o Jaume Tió i Noé, tots ells amb un denominador comú: talent *made in Tortosa*, del qual, com a ebrencs, n'hauríem d'exigir una major difusió i reconeixement.

Pregunta: D'on va sorgir la idea d'este llibre i, sobretot, d'este documental?

Resposta: Tots els llibres que he publicat fins ara estan estretament vinculats amb la ciutat de Tortosa i les Terres de l'Ebre. No crec que això siga sempre així, però ara mateix és allò que m'apetix fer. El fet que Tortosa haja estat reconeguda com a Capital de la Cultura Catalana l'any 2021 em va donar el pretext ideal per a submergir-me en les biografies dels nostres artistes i intel·lectuals més destacats, vint-i-un exactament. La idea del documental va nèixer de la voluntat d'apropar estos personatges a un públic molt més ampli. Per

desgràcia, no tothom troba temps per a la lectura i molta gent actua com si no hi hagués vida més enllà dels best-sellers.

P: Quin criteri ha seguit per a fer la selecció dels 21 personatges?

R: Ha estat un criteri bastant personal. No volia centrar-me només en gent de lletres, que és el que més abunda a les nostres terres. Volia incloure artistes tant de les arts escèniques com de les arts plàstiques, i després volia també trobar un equilibri entre talent masculí i talent femení, la qual cosa m'ha resultat impossible. Per desgràcia, la presència femenina es reduïx a quatre de vint-i-un. Al pròleg del llibre explico que hi ha molta subjectivitat darrere la tria, sobretot, de les obres que reproduïsc al llibre d'estos artistes. No m'he decantat necessàriament per les obres més populars, sinó que he volgut aprofundir una mica més en les seues produccions artístiques.

P: Quina de les biografies l'ha sorprès més?

R: Quan vaig començar a escriure el llibre coneixia molt poques dades sobre Jaume Tió i Noé, i això va fer que gaudís molt del procés de documentació. Sembla mentida com, amb la importància que va tindre al seu dia, avui tan poca gent en parle. També vaig gaudir molt la lectura dels textos de Francesc Mestre sobre l'açtriu Carlota de Mena i la situació de les arts escèniques a la Tortosa de la segona meitat del se-

gle XIX. Els personatges que més m'han impactat, però —i no perquè m'hagen sorprès, sinó més aviat perquè les seues personalitats han atret la meua com un imant i les seues trajectòries vitals em semblen completament fascinants—, han estat el pintor Francesc Gimeno i l'escriptor i polifacètic Joan Cid i Mulet.

P: Creu que hauríem de reivindicar més la nostra gent?

R: Sense cap mena de dubte. A les Terres de l'Ebre hi ha hagut, i hi ha, molt de talent, i sembla que no ens ho acabem de creure. Tampoc hi ajuda el centralisme que tenim a Catalunya. Qui reivindicarà Pedrell, Arasa o Vergés des de Barcelona quan poden centrar-se en Casals, Tàpies o Rodoreda? I que conste que no ho dic des d'un complex de perifèria, no crec que ningú siga culpable d'esta situació. Si la cultura i la llengua catalana no fossen constantment as-

reivindicació de tota la nostra gent, i no només la d'aquells que triomfen a Barcelona, segurament succeiria d'una manera més natural.

P: Quins plans té Xabier Coluig després d'este projecte?

R: Ara mateix, m'agradaria arribar al nombre més gran de persones, tant amb el llibre com amb el documental, o siga que hi haurà una fase de promoció més o menys intensa. Després, a curt termini, estic negociant amb una autora del País Basc per a traduir i publicar una magnífica guia turística que ha escrit sobre Tàndia a través de l'editorial independent que vaig crear fa poc més d'un any: A mitjà termini, m'agradaria visitar la figura de Cristòfor Despuig, potser amb un llibre d'il·lustracions similar al que vaig fer sobre Carme Forcadell. I a llarg termini, tinc al cap escriure sobre Salvador Dalí, que sempre m'ha fascinat com a artista i com a persona, però encara no sé

quin enfocament donaré al projecte o si serà novel·la o assaig. També estic treballant en un projecte musical que em té força il·lusionat.

P: Escriptor, traductor, documentalista. I ara músic, també?

R: [riu] No tinc massa formació musical, però escric versos i cançons des que tinc memòria. De fet, tot va començar així, per a mi. L'aspecte musical ha cobrat vida recentment. Vaig contactar amb un productor musical de Los Angeles perquè volia una banda sonora original per al meu documental. Allò, al final, no va escaure's i vam acabar utilitzant peces de música clàssica, però de la nostra col·laboració han sorgit quatre cançons que fins i tot m'he atrevit a enregistrar cantant jo i que voldria que veiessen la llum, potser en forma d'EP, durant el 2022.

P: Li agrada tocar tots els pals de la creació artística?

R: Sempre dic que ho faig tot, però no sé si faig res bé [riu]. Jo crec que estic buscant la meua veu. El documental que acabo d'estrenar ha representat la meua primera experiència darrere la càmera i m'ha agradat molt. Recordem que vaig marxar als Estats Units intentant obrir-me camí com a guionista i dramaturg. Està clar que sempre escriuré, és una necessitat per a mi, però si escriuré novel·les, pel·lícules, obres de teatre, documentals o cançons, encara no ho sé. Només espero fer tot allò que em propose de manera ben feta. Les persones que admiro, els meus referents, són artistes polifacètics que han tocat molts dels pals de la creació artística. ■